

Список використаної літератури

1. *Лунячек В.Е.* Деякі практичні питання управління освітою в США / В.Е. Лунячек // *Нова педагогічна думка*. - 2008. - № 1. - С. 16-20.
2. *Кнорр Н.* Україна та США: тенденції розвитку освіти / Н. Кнорр // *Завуч*. - 2005. - № 25, серпень. - С. 11-14.
3. *Корсак К.* Нові аспекти сучасної освітньої політики провідних країн Заходу / К. Корсак, А. Яновский // *Шлях освіти*. - 2000. - № 2. - С. 16-18.
4. *Кошманова Т.С.* Розвиток педагогічної освіти США (1960-1968 рр.): [монографія] / Т.С. Кошманова. - Львів : Світ, 1999. - 488 с.
5. *Михайлюк Л. М.* Реформи освіти у США та Франції: порівняльний аналіз / Л. М. Михайлюк // *Практична психологія та соціальна робота*. - Київ, 2005. - № 1. - С. 75-80.

Марина Бутенко

ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В АВСТРАЛІЇ

Посилений інтерес до освіти та необхідність її реформування пояснюються низкою причин. По-перше, освіта пов'язана з усіма сферами суспільного життя. По-друге, суспільство теж залежить від освіти, тому що воно впливає на її функціонування та розвиток. Від рівня освіти залежить якість трудових ресурсів, що мають істотний вплив на економіку суспільства. [4, с. 476]. Серед 100 найкращих університетів світу за версією QS-7 сім австралійських, тобто, в національному заліку Австралія посідає третю сходинку відразу за США та Великобританією, які мають відповідно 31 та 19 університетів у цьому списку [5]. Питанням сучасного стану австралійської освіти займалися: А.Велш, А. Баркан, [5] Г. Бумер, Д. Бурке, Д. Колдвелл, А.Василюк, О. Заболотна, О.Локшина [6].

Говорячи про передумови реформи, слід зазначити, що австралійська система освіти розвивалася відносно стабільно до другої половини ХХ ст. Виділяють 3 фактори, що зробили істотний вплив на розвиток національної системи освіти до початку реформи. Демографічний фактор проявлявся в масовій еміграції з Великобританії, країн Середземномор'я, Східної Європи і, пізніше, країн Азії. Зростання народжуваності в 1950-60-ті рр. призвели до того, що до 90-х років ХХ століття населення Австралії подвоїлося.

Соціальний фактор проявлявся в тому, що післявоєнні суспільні рухи кінця 1960-х, а також 1970-х рр. призвели до ослаблення авторитету владних органів різних рівнів і сфер суспільства. Недовіра суспільства до органів управління освітою призвела в кінцевому рахунку до відмови від комітетів інспекторів та створення Комісії австралійських шкіл для контролю над виділеними коштами. Крім того, були створені студентські товариства та інші громадські структури, які відновили через багато десятиліть права громад брати участь в системі державної освіти, що викликало ослаблення влади директорів шкіл [2]. Економічний фактор проявляється в тому, що негативні процеси, які відбуваються в ряді галузей, зниження тарифів, а також наслідки економічного спаду на початку 1990-х рр. призвели до занепаду багатьох

галузей промисловості, в тому числі вищої освіти і потреби економіки, які були конвергентні понад століття становлення народної освіти, різко розійшлися [3].

Найбільш вдалим реформуванням можна вважати затвердження Акту підтримки вищої освіти у 2003 році [6]. Згідно з Актом підтримки вищої освіти 2003 року, в основу реформування покладено чотири принципи, а саме: принцип сталості – удосконалення управління, оптимізація джерел фінансування і більша цінова гнучкість університетів; принцип якості – стимулювання підвищення рівня викладання та підвищення рівня відповідальності; принцип справедливості – зростання кількості місць для студентів. Принцип сталості стосується сфери управління вищої освіти Австралії. Цей принцип в галузі вищої освіти передбачає, що університети будуть мати можливість збільшити свої доходи понад витрати та забезпечити ефективну структуру управління. Він також передбачає стратегічне позиціонування як окремого університету, так і сектора загалом у відповідь на потреби суспільства та громад. Також передбачається подальша децентралізація, тобто відмова від руху «згори – вниз» і перехід до «інтеракційного планування». Метою реформи є як надання університетам відповідальності, так і передача в їхнє управління ресурсів, необхідних для підкріплення відповідальності. Іншим аспектом принципу сталості є фінансування вищої освіти. [1, с. 34]. Так, державне фінансування вищої освіти Австралії збільшилося за зазначений період на третину, приблизно з 50 млрд. до 66 млрд. доларів США. Прем'єр-міністром Австралії стала Джулія Гіллард продовжує освітні реформи, започатковані своїм попередником. Вона ставить освіту у центр політичних перетворень. Завдяки освітнім реформам громадяни Австралії матимуть шанс підвищити свій освітній рівень, що допоможе їм краще облаштувати життя, розширити можливості працевлаштування, знайти роботу, що приноситиме задоволення та більший заробіток. Тобто, можна сказати, що інвестиції в освіту – це мудре рішення, яке обов'язково принесе свої дивіденди. Завдяки проведеним заходам з реформування в Австралії, було отримано позитивний результат: висока якість вищої освіти, формування сталої, децентралізованої системи вищої освіти, доступної усім громадянам країни на рівних засадах. У процесі реформування вищої освіти в Україні доцільно брати до уваги австралійський досвід реформ, зокрема, принципи їх реалізації, а саме: управління і делегування повноважень, підтримка корінного населення, забезпечення рівного доступу до освітніх можливостей.

Список використаної літератури

1. Камінська Л. Ф. Соціальна зумовленість та механізм впровадження освітніх реформ: дисер. кан-та філософ. наук: 22.00.04 / Камінська Лариса Федорівна / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – 172 с.
2. Корешкова С.П. Освітня реформа австралійських вищих навчальних закладів // Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». – 2008. – № 124.
3. Междисциплинарный научный семинар «развитие образования на пути становления экономики знаний»: материалы дискуссии // Вестник Московского университета. Серия 6. Экономика. – 2008. – № 5.

4. Піддубний В.А. Освіта в Україні: тенденції розвитку // Українське суспільство: десять років незалежності (соціальний моніторинг та коментар науковців) / За ред. В.М. Ворони, М.О. Шульги. - К.: Інститут соціології НАН України, 2001. - С. 475-479

5. QS World University Rankings 2010 [Електронний ресурс] // Topuniversities. – режим доступу:<http://www.topuniversities.com/university-rankings/worlduniversity-rankings/2010>

6. Higher Education Support Act 2003 receives the Royal Assent 19 December 2003 [Електронний ресурс] // Commonwealth of Australia Law. – Режим доступу:[http://www.comlaw.gov.au/comlaw/Legislation/ActCompilation1.nsf/0/91FD9474C87B50A0CA256F85000DEF57/\\$file/HigherEducationSupport2003WD02.pdf](http://www.comlaw.gov.au/comlaw/Legislation/ActCompilation1.nsf/0/91FD9474C87B50A0CA256F85000DEF57/$file/HigherEducationSupport2003WD02.pdf)

Анна Озар

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗДОБУТКІВ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ОСВІТИ

Головними чинниками розвитку системи освіти є реформи та інноваційні зміни. Останні роки минулого століття характеризуються припиненням Польщі реформувати свою систему освіти.

Досвід реформи системи освіти в Польщі свідчить про те, що запорукою ефективності функціонування сучасної школи є її демократичність, примат цінностей і вмінь над енциклопедичними знаннями, інноваційність, інтегроване та блокове навчання [7].

Розвиток освітніх реформ у Польщі досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці: А. Василюк [4], Л. Гриневич [6], М. Бабияж [2], В. Лексин [9], Я. Гречка [5], Ф. Андрушкевич [1].

Найголовнішими документами, які окреслювали основні напрямки реформування освіти у Польщі, були: «Головні напрямки у вдосконаленні системи освіти в Польщі» (1994 р.) та «Програмні підстави обов'язкових загальноосвітніх предметів» (1997 р.). Згідно з ними пріоритетом для польської системи освіти є виховання людини, яка легко використовує сучасні досягнення, розуміє світ та добре орієнтується в життєвих труднощах, сприймає різні точки зору людей. Це людина, яка засвоїла знання, що допомагають їй у мистецтві життя з іншими людьми, високогуманна, культурна, яка є частиною світу і займає в ньому своє місце, розвиває власні здібності й інтереси, удосконалюється фізично та духовно [2].

Нова школа, в свою чергу, обіцяла учням безпечно та корисне для здоров'я навчання, побудову власних систем цінностей, їх становлення та вдосконалення. Школа брала на себе обов'язки привчати дітей до самостійності шляхом забезпечення високого рівня внутрішнього самоврядування. Вона відмовилася від єдиної освітньої програми у старших класах та запропонувала учням самостійний вибір своєї майбутньої професії. З часом були створені різноманітні навчальні програми для учнів з різними інтересами. У планах змін було відкриття спецкласів для школярів, які б цікавилися полоністикою, історією, літературою, інформатикою, філософією, іноземними мовами,